

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/124/2020
Identifikačné číslo spisu: 5117213639
Dátum vydania rozhodnutia: 29.03.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:5117213639.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu JUDr. Ing. O. E., bývajúceho v Ž., H. U. X, zastúpeného JUDr. Zdenkou Hulmanovou, advokátkou, so sídlom v Žiline, Kysucká cesta 3, proti žalovanej Mgr. Ing. J. E., bývajúcej v Ž., R. XX B., zastúpenej JUDr. Janou Ftorkovou, advokátkou, so sídlom vo Žiline, Vojtecha Spanyola 8343/1A, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 6Pc/13/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. júla 2019 sp. zn. 11CoP/2/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. októbra 2018 č. k. 6Pc/13/2017-315 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov strán sporu tak, že vo výroku I. prikázal nehnuteľnosti a hnutel'né veci špecifikované vo výrokovej časti v celosti do výlučného vlastníctva žalobcu a hnutel'né veci špecifikované vo výrokovej časti v celosti do výlučného vlastníctva žalovanej. Vo výroku II. zaviazal žalobcu zaplati' žalovanej na vyrovnanie podielov z vyporiadavaného bezpodielového spoluvlastníctva manželov sumu 123.240,76 eur do 180 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a vo výroku III. rozhodol, že žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov konania. V podrobnostiach pozri odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“), na dovolanie žalobcu, rozsudkom z 30. júla 2019 sp. zn. 11CoP/2/2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a rozhodol o náhrade trov konania.

2.1. V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol: ... „17. V nadväznosti na žalobcovu odvolaciu argumentáciu sa odvolací súd v prvom rade zaoberal tým, či mu súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V súvislosti s uvedeným odvolacím dôvodom žalobca konkrétne namietal, že „...ním predložená darovacia zmluva bola konajúcim sudcom posúdená ako prejav vôle jeho rodičov, na základe ktorej sa stal výlučným vlastníkom darovaných peňažných

prostriedkov. Následne v priebehu konania okresný súd zmenu svojho právneho posúdenia darovacej zmluvy žalobcovi neoznámil, čím mu mal znemožniť predložiť návrhy na vykonanie ďalších dôkazov, ktoré by preukázali jeho tvrdenia. ...

18.1. Preskúmaním obsahu spisového materiálu odvolací súd nedospel k záveru, že by tento dával podklad pre prijatie záveru o porušení procesných práv žalobcu. Z obsahu zápisníc o pojednávaní, či už zo dňa 21.11.2017 (č. l. 92 a nasl. spisu), resp. 21.03.2018 (č. l. 145 a nasl. spisu), vyplýva, že súd prvej inštancie po vykonaní úkonov v zmysle § 181 ods. 2 CSP oznámil stranám sporu, ktoré listiny z hľadiska ich pravosti medzi nimi považuje za nesporné a nenamietané, pričom konkrétne listinu - darovaciu zmluvu zo dňa 09.03.2007 označil ako spornú. Na pojednávaní konanom dňa 23.01.2018 súd prvej inštancie zopakoval, že za nesporné preukázané má za to, že na bankový účet rodičov žalobcu boli deponované peňažné prostriedky, ktoré mali byť či už v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, resp. vo výlučnom vlastníctve žalobcu alebo v podielovom spoluvlastníctve manželov, a to v celkovej výške 7.458.900,- Sk. ...

20. V danom prípade odvolací súd považoval predbežné, či už skutkové, resp. právne, závery súdu prvej inštancie tak, ako sú zachytené v zápisniciach o pojednávaní, za formulované dostatočne zrozumiteľne a predvídateľne. V žiadnom prípade nemožno konštatovať, že by pri predbežnom posúdení sporného listinného dôkazu - darovacej zmluvy zo dňa 09.03.2007 sa súd prvej inštancie vyjadril v prospech žalobcu spôsobom, na základe ktorého by tento mohol dôvodne nadobudnúť presvedčenie o nespornosti ním predloženého dôkazu. Nie je preto namieste výtku, že okresný súd žalobcovi zmenu svojho právneho posúdenia darovacej zmluvy neoznámil. K porušeniu procesných práv žalobcu nedošlo ani tým, že súd prvej inštancie nevykonával dokazovanie v celom ním navrhovanom rozsahu (obzvlášť vo vzťahu k vierohodnosti predloženej darovacej zmluvy), pretože povinnosťou súdu nie je vykonať všetky dôkazy, ale sám rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Nevykonanie ďalších navrhovaných dôkazov súd prvej inštancie riadne odôvodnil.

21. V súvislosti s ďalšími uplatnenými odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP (bližšie viď body 15. a 16. tohto rozhodnutia) odvolací súd dospel k záveru, že ani tieto neboli naplnené.

22. Súd prvej inštancie vykonával v preskúmvanej veci náležité dokazovanie, z neho získané dôkazy vyhodnotil podľa zákonných kritérií (podľa § 191 ods. 1 CSP) a na základe toho ustálil správny skutkový stav, z ktorého pri rozhodnutí vychádzal. Odvolací súd skutkové závery súdu prvej inštancie ohľadom rozsahu majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva toho času už bývalých manželov - strán sporu považuje za správne, úplné a presvedčivé. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia okresný súd predostrel viaceré argumenty, pre ktoré nepovažoval žalobcom predloženú darovaciu zmluvu zo dňa 09.03.2007 za vierohodný dôkaz o tom, že len jemu výlučne rodičia darovali za trvania manželstva finančné prostriedky v sume 5.700.000,- Sk („...hoci darovacia zmluva bola datovaná dňom 09.03.2007, z vykonaného dokazovania vyplynulo, že peňažné prostriedky boli rodičmi žalobcu darované najneskôr ku dňu 08.06.2006, kedy boli pripísané na ich bankový účet; k predmetnému účtu vedenému v Slovenskej sporiteľni bola ako disponent vedená žalovaná a táto mohla a aj nakladala v rozhodnom období s pripísanými finančnými prostriedkami bez akýchkoľvek námietok zo strany žalobcu resp. jeho rodičov; ďalej v zmysle textu darovacej zmluvy mali byť finančné prostriedky darované bezhotovostne, a to za účelom kúpy pozemkov v k.ú. T., tieto však podľa vykonaného dokazovania boli v už čase darovania v bezpodielovom spoluvlastníctve strán sporu; ku dňu 09.03.2007 už bol tiež postavený rodinný dom súp. č. XXX, na výstavbu ktorého mali byť podľa textu spornej darovacej zmluvy tiež použité darované finančné prostriedky; darovaná suma 5.700.000,- Sk mala byť obdarovanému prevedená bezhotovostne na bankový účet, prevedených však bolo 5.000.000,- Sk...“). Súdom prvej inštancie uvádzané dôvody považuje aj odvolací súd za dostatočné, presvedčivé a z nich vyplývajúci záver za nevierohodnosti predloženého listinného dôkazu za logický. Pokiaľ vo svojej odvolacej argumentácii žalobca tvrdil, že investícia do nákupu pozemku parc. KNC č. XXXX/XX a XXXX/XX predstavovala sumu 1.200.000,- Sk a nie tak, ako to uvádza okresný súd, 307.600,- Sk, k predmetnému odvolací súd predovšetkým poukazuje na text samotnej kúpnej zmluvy z roku 2005 zo dňa 29.11.2005 (č. l. 82 a nasl. spisu), v ktorej sa práve suma 307.600,- Sk uvádza ako kúpna cena (č. l. IV zmluvy). Bezpochyby účastníkom tejto zmluvy bol aj samotný žalobca ako jeden z kupujúcich, pričom správnosť a pravdivosť údajov v nej uvedených potvrdzoval svojim podpisom. Za daného stavu sa preto sám vystavil do dôkaznej núdze, keď v podstate uvádza, že účastníci kúpnej zmluvy mali vedome cenu prevádzaných nehnuteľností podhodnocovať. ...

23. Čo sa týka odvolacích námietok o nevykonaní všetkých navrhovaných dôkazov, v dôsledku ktorej skutočnosti mal okresný súd rozhodnúť bez náležitého zistenia skutkového stavu (ide o posledný z uplatnených odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. e/ CSP), odvolací súd najskôr vo všeobecnosti považuje za potrebné uviesť, že povinnosťou súdu prvej inštancie nie je vykonať všetky účastníkmi navrhované dôkazy, ale podľa § 185 ods. 1 CSP sám rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Jeho povinnosťou je však nevykonanie navrhovaných dôkazov odôvodniť (§ 220 ods. 2 CSP), k čomu v prejednávanej veci aj došlo (viď str. 27 bod 63. rozsudku okresného súdu). V danom prípade, oboznámia sa s dôvodmi napadnutého rozhodnutia, ako aj obsahom celého spisového materiálu, odvolací súd dospel k záveru, že už tie dôkazy, ktoré vo veci boli vykonané, poskytovali dostatočný podklad pre rozhodnutie súdu.

24. Osobitne v súvislosti s námietkou žalobcu o nesprávnom stanovení výšky investícií na výstavbu stavieb a zabezpečenie zariadení predmetov týchto stavieb, na úpravu záhrady, na úpravu parkovacieho miesta a nákup vstavaných spotrebičov v dôsledku nevykonania znaleckého dokazovania odvolací súd uvádza, že v uvádzaných prípadoch súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol úvahy, na základe ktorých stanovil výšku investícií, a keďže sa jednalo o otázku skutkovú, nebolo ani jeho povinnosťou na jej vyriešenie nariadiť znalecké dokazovanie. Okresný súd tiež správne pri ustálení rozsahu vynaložených investícií prihliadol aj na to, čo sa (preukázateľne, resp. nesporné) vynaložilo z osobného majetku jedného z manželov, t. j. žalobcu do spoločného majetku (tzv. zásada refundácie vynaložených nákladov). V konečnom dôsledku, pokiaľ ide o ustálenie rozsahu investícií na výstavbu stavieb a zabezpečenie zariadení predmetov týchto stavieb, súd prvej inštancie nevychádzal len z nesporných, resp. nepopretých tvrdení jednotlivých strán sporu, ale aj z celého radu predložených listinných dôkazov (viď bod 63. písm. b/, c/, d/ a e/ rozsudku okresného súdu).

25. Zhora uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je vo veci samej vecne správny, a preto ho podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.“

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, jeho prípustnosť odôvodnil v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, pretože odvolací súd ako aj súd prvej inštancie sa odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

3.1. Dovolateľ odvolaciemu súdu vyčítal, že nesprávne potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie týkajúce sa popretia pravosti a správnosti listiny - darovacej zmluvy zo dňa 9. marca 2007, na základe ktorej mal žalobca získať od svojich rodičov peňažné prostriedky vo výške 5.700.000,- Sk do svojho výlučného vlastníctva, pričom súdy uznali prostriedky v sume 5.000.000,- Sk ako prostriedky v podielovom spoluvlastníctve strán sporu v pomere 1/2. Odvolací súd sa nesprávne stotožnil s tvrdením o nevierohodnosti tejto darovacej zmluvy s poukazom na sled udalosti predchádzajúcich jej uzavretiu. Podľa dovolateľa žalovaná nepredložila dôkazy na popretie správnosti obsahu predmetnej darovacej zmluvy. V konaní pred súdmi obidvoch inštancií došlo popretím pravosti obsahu darovacej zmluvy z 9. marca 2007 k popretiu slobodnej vôle rodičov žalobcu. Žalobca tiež považoval za preukázané, že hoci na základe kúpnej zmluvy z 29. novembra 2005 strany sporu mali zaplatiť kúpnu cenu vo výške 307.600,- Sk, reálne zaplatili sumu 1.200.000,- Sk.

3.2. V súvislosti s hodnotením investícií do rodinného domu, ktorý je predmetom vyporiadania, žalobca zotrval na odvolacích dôvodoch a predovšetkým na porušení jeho práva na spravodlivý proces, kedy súd prvej inštancie odmietol dôkazy navrhované žalobcom, konkrétne vykonanie znaleckého posudku Ústavom súdneho inžinierstva. Z dôvodu, že žalobca nedokázal súdu prvej inštancie predložiť pôvodné nadobúdacie dokumenty k vyššie uvedeným investíciám, v konaní navrhoval, aby predmetné investície boli ocenené znaleckým posudkom. V dovolaní ďalej namietal zníženie ceny jednotlivých položiek (napr. okná, žalúzie, vchodové dvere). Žalobca ďalej namietal určenie nadobúdacej hodnoty osobného motorového vozidla Volkswagen Sharan, položky 17., 18. a 20. (komoda).

4. K dovolaniu sa vyjadrila žalovaná, ktorá navrhla dovolanie ako neprípustné odmietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že

dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP) a naň oprávnenými osobami (§ 424 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Dovolací súd na úvod svojich úvah, považuje za potrebné poukázať na to, že prípustnosť dovolania sa v novej právnej úprave v porovnaní s úpravou účinnou do 30. júna 2016 zásadným spôsobom zmenila. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 nanovo a v porovnaní s predchádzajúcou úpravou odlišne (prísnejšie) formuluje náležitosti dovolania. Dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“. Dovolateľ nielenže musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ale aj samotné dovolanie, a aj iné podania v dovolacom konaní, musia byť spísané advokátom. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je totižto kardinálne správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

6.1. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

6.2. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

6.3. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Právo na prístup k súdu nemá absolútny charakter a môže podliehať obmedzeniam zo strany štátu. Takýmto obmedzením sú aj § 420 a § 421 CSP, ktoré vymedzujú prípady, keď je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok (I. ÚS 51/2020). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnene uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd ex officio neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod. V neposlednom rade je dovolací súd viazaný aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

8. Základnou povinnosťou dovolateľa zastúpeného kvalifikovaným zástupcom (advokátom) bolo v dovolaní označiť niektorý z dovolacích dôvodov § 420 alebo § 421 CSP a tento obsahovo vymedziť. Dovolateľ v dovolaní označil ako dovolací dôvod § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, k nemu uviedol, že odvolací súd sa pri rozhodovaní odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a vec nesprávne právne posúdil.

9. Dovolateľ zastáva názor, že jeho dovolanie je prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

9.1. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 216/2017, 4 Cdo 64/2018, 6 Cdo 113/2017, 7 Cdo 95/2017 a 8 Cdo 95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

9.2. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

9.3. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

9.4. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí dovolateľ predovšetkým špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré naplňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (R 83/2018 a 1 Cdo 206/2016, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 27/2017, 4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 27/2017, 6 Cdo 35/2017, 7 Cdo 7/2018). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nestačí. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie dovolacieho súdu mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie

mohlo minúť zákonom určený cieľ a mohlo by viesť k procesne neprípustnému bezbrehému dovolaciemu prieskumu priechiacemu sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (porovnaj tiež Števíček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382 a tiež 3 Cdo 28/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 50/2017, 8 Cdo 78/2017).

9.5. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa (2 Cdo 167/2017, 3 Cdo 235/2016, 5 Cdo 13/2018, 7 Cdo 114/2018, 8 Cdo 78/2017).

9.6. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu (judikátom), ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pri tom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na zistenie (prijatie záveru) či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu. Pokiaľ dovolateľ neuvedie, ktoré rozhodnutie treba považovať za „skorší prípad“, dovolací súd nemá podklad pre takéto posudzovanie, čo v konečnom dôsledku znamená, že nemôže prikrčiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

9.7. V danom prípade sa dovolateľ v dovolaní nestotožnil so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu, neoznačil však ani jedno rozhodnutie dovolacieho súdu, ktoré by v zmysle právnych záverov najvyššieho súdu vyjadrených v judikáte R 71/2018 bolo možné zaradiť do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Rozhodovacia prax dovolacieho súdu sa ustálila v závere, že samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017).

9.8. V prejednávanej veci tak žalobca v dovolaní spôsobom zodpovedajúcim vyššie uvedeným kritériám (vyplývajúcim z § 431 až § 435 CSP) nevedel, z čoho vyvodzuje jeho prípustnosť a dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nevymedzil tak, ako to predpokladajú tieto ustanovenia.

9.9. Najvyšší súd v tejto časti odmietol dovolanie dovolateľa podľa § 447 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

9.10. Pre úplnosť najvyšší súd pripomína právne závery ústavného súdu vyjadrené v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 296/2019. Ústavný súd týmto rozhodnutím odmietol ako zjavne neopodstatnenú sťažnosť podanú proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 1 ObdoV 17/2017, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ (o. i.) označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť, v čom sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Podľa názoru ústavného súdu nemožno sťažnosťou napadnuté uznesenie najvyššieho súdu považovať za rozhodnutie, ktoré by bolo založené na takom výklade ustanovení CSP upravujúcich postup dovolacieho súdu, ktorý by popieral ich účel a zmysel.

10. Dovolateľ v dovolaní tiež uvádza, že: „V súvislosti s hodnotením investícií do rodinného domu, ktorý je predmetom vyporiadania žalobca trvá na odvolacích dôvodoch a predovšetkým na porušení jeho práva na spravodlivý súdny proces, kedy súd prvej inštancie odmietol dôkazy navrhované žalobcom, ktoré by v prípade neexistencie dokladov vzťahujúcich sa k výstavbe rodinného domu mali preukázať reálnu výšku investícií vnesených do výstavby rodinného domu, konkrétne vykonanie znaleckého posudku Ústavom súdneho inžinierstva ... “ a „ Z dôvodu, že žalobca nedokázal súdu prvej inštancie predložiť pôvodné nadobúdacie dokumenty k vyššie uvedeným investíciám, v konaní navrhoval, aby predmetné investície boli ocenené znaleckým posudkom, ktorý by určil ich reálnu hodnotu v čase

nadobudnutia, ktorá by preukázala žalobcove tvrdenia. Jednoznačné odmietnutie tohto návrhu na vykonanie znaleckého dokazovania priamo Ústavom súdneho inžinierstva v Žiline považujeme za odňatie práva žalobcu brániť sa pred súdom prostriedkami procesného útoku.“

10.1. Pokiaľ dovolateľ mienil v dovolaní uplatniť niektorý z dovolacích dôvodov v zmysle § 420 CSP, k tomu je potrebné uviesť, že dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP). Dovolací súd na vady zmätočnosti v zmysle § 420 CSP neprihliada ex officio.

10.2. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní vymedzuje dovolací dôvod s odkazom na obsah ním uskutočnených doterajších podaní pred odvolacím súdom alebo súdom prvej inštancie (... žalobca trvá na odvolacích dôvodoch a predovšetkým na porušení jeho práva na spravodlivý súdny proces ...), ide o neprípustné vymedzenie dovolacieho dôvodu, na ktoré dovolací súd nemôže prihliadať. Pre časť dovolania, v ktorej dovolateľ nesúhlasí s postupom súdu, ktorý na jeho návrh nenariadil znalecké dokazovanie, čo považuje za odňatie svojho práva brániť sa pred súdom prostriedkami procesného útoku a zároveň za porušenie práva na spravodlivý proces, dovolací súd prihliadajúc na ustanovenie § 124 CSP uvádza, že pre prípad, že dovolateľ týmto mienil uplatniť vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, dovolací súd k tomu poznamenáva:

10.3. Podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. K obdobnému právnomu názoru dospel najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach (napr. sp. zn. 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017).

10.4. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10.5. Ak žalobca namieta, že v konaní nebolo vykonané ním navrhnuté znalecké dokazovanie, bolo jeho povinnosťou ako dovolateľa v dovolaní tento návrh konkrétne označiť (napr. či išlo o formu podania - ústnu do zápisnice, alebo písomnú, dátum uskutočnenia podania, názov podania a iné) a to tak, aby ho mohol dovolací súd vzhľadom na obsah súdneho spisu nepochybné identifikovať a oboznámiť sa s jeho obsahom (i odôvodnením). Len samotné konštatovanie o nevykonaní navrhnutého dokazovania súdmi nebolo v danom prípade postačujúce. K tomu možno poznamenať, že navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná (porov. § 185 ods. 1 CSP). Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy strán na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Z uvedeného je zároveň zrejmé, že Civilný sporový poriadok strane konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnuť. V dovolaní žalobca netvrdí, aby mu toto procesné oprávnenie bolo odňaté.

10.6. Z ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky zároveň vyplýva, že zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného

dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08). Také okolnosti dovolateľ v dovolaní neuvádza.

10.7. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, prečo nepovažoval za potrebné vykonať žalobcom navrhnuté znalecké dokazovanie (porov. bod 23. a 24. rozsudku odvolacieho súdu). Odvolací súd v podstatnom argumentuje tým, že spornosti v otázke skutočne vynaložených investícií do výstavby stavieb a zabezpečenie zariadení predmetov týchto stavieb, na úpravu záhrady, na úpravu parkovacieho miesta a nákup vstavaných spotrebičov nemohlo odstrániť nariadenie znaleckého dokazovania, lebo spornými boli otázky skutkové a nie odborné, na zodpovedanie ktorých slúži znalecké dokazovanie. Dovolací súd v uvedenom zdôvodnení poskytnutým odvolacím súdom nevzhlíada pochybnosti zakladajúce vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

10.8. Nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania je i prípadná dovolacia námietka týkajúca sa nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov súdom, ktoré bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) ako aj viaceré jeho rozhodnutia (napríklad sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávajú názor, že ani prípadná neúplnosť, či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná (bez ďalšieho) za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu, resp. skutočného stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, dovolací súd nie je súdom skutkovým, jeho prieskum nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (napr. I. ÚS 6/2018).

10.9. Z vyššie uvedeného vyplýva, že aj v tejto časti prípadné dovolanie žalobcu v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je prípustné, preto ho najvyšší súd podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

11. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

12. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020, 9Cdo 184/2020).

13. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovanej priznal nárok na ich náhradu, pretože výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinil žalobca (§ 256 ods. 1 CSP).

14. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.